

PERNIÖN TAIMISTO

Perniön Taimisto/Elisa Laine, Hannu Säilä

TEERSALON RANTAPUISTO

PUUT JA PENSAAT

Alnus incana 'Johanna', sulkaharmaaleppä, gråal.

Harmaalepän koristeellinen liuskalehtinen muoto. Avoimella paikalla siitä kehittyy komea, hillittykasvuinen pikkupuu. Leppä on aikoinaan ollut myös rohdoskasvi. On myös uskottu, että lepänoksat pitävät pahat noidat loitolla.

Aronia mitschurinii (Aronia Prunifolia-ryhmä), marja-aronia, bäraronia

Kestävä ja helppohoitoinen, vapaasti kasvavana ei tarvitse leikata. Lehdet kiiltävän tummanvihreät, syysväri kauniin kirkkaanpunainen. Runsas valkea kukinta ja syyskesällä koristeelliset tummat marjat – mustarastaan herkkua! Marjat terveellisiä myös ihmisille.

Lonicera caerulea 'Jörgen', sinikuusama, blåtry

Kestävä ja tuuheakasvuinen. Vapaasti kasvaessaan siitä tulee yhtä leveä kuin korkea eli n. 150 cm. Kukinto kermanvalkea keväällä ja alkukesällä. Vuosikasvut kesällä punaiset ja talvella kauniin punaruskeat. 'Jörgen' on vanhaa, 1949 talteen otettua suomalaista kantaa. Mesikasvi ja ravintokasvi perhosille.

Pinus mugo, vuorimänty, bergtall

Vuorimänty on kestävä monirunkoinen havupensas. Sillä on leveä kasvutapa, sen neulaset ovat pitkät ja kauniin vihreät.

PERENNAT

→ **Muinaistulokas eli arkeofyytti:**

Tullut Suomeen ihmisen mukana esihistoriallisella tai keskiajalla.

→ **Painolastikasvi:**

Tullut Suomeen purjelaivojen painolastina käyttämän täytemaan mukana.

→ **Alkuperäinen:**

Ihmisen toiminnasta riippumatta jääkauden jälkeen Suomeen kulkeutunut kasvi (tai jääkaudella refugioissa säilynyt).

Achillea millefolium, punakärsämö, röllika, rölleka

Siankärsämö on Suomessa muinaistulokas, punakärsämö puutarharisteymä. Tieteellisen nimen 'millefolium' tarkoittaa tuhatlehtistä. Punakärsämö on kuin siankärsämö, mutta kukinnot ruusunpunan sävyjä vaaleasta tummaan. Korkeus n. 50 cm, kukkii heinä-syyskuussa. Mesikasvi sekä päivä- että yöperhosille.

Maatiaiskanta.

Allium schoenoprasum, ruohosipuli eli ruoholaukka, gräslök

Alkuperäiskasvi etelä- ja länsirannikolla, viljelykasvina jo 1500-luvulta lähtien. Lönnrot kirjoittaa v. 1860 kasviossaan mm: ”Lääkkeenä nautittuna hiuttava, vesityttävä ja puhkuttava, hyödyllinen hengen-ahdossa ja horkassa.” Pystykasvuinen, mätäsmäinen, 20-30cm korkea. Lilat kukat kesä-elokuussa. Hyvä mesikasvi päiväperhosille, ja laukkayökkösen ainoa tunnettu ravintokasvi.

Maatiaiskanta.

Anthemis tinctoria, keltasauramo, färgkulla 'keltainen päivänkakkara' 'häränsilmä'

Purjelaivojen painolastimaan ja 1800-luvulla heinäsiementen mukana kulkeutunut. Aikoinaan kaskiviljelyn synnyttämällä ahoilla yleinen. Ollut aikoinaan rohdoskasvi, värikasvina sitä käytetään edelleen. Tieteellinen lajinimi 'tinctoria' tarkoittaakin värjäämiseen sopivaa. Korkeus 30-50 cm, kukkii keltaisena kesä-lokakuussa. Hyvä mesikasvi päivä- ja yöperhosille.

Maatiaiskanta.

Anthyllis vulneraria, masmalo, getväppling

Muinaistulokas ja painolastimaan mukana kulkeutunut kaksivuotinen kasvi, säilyy kylvätymällä. Korkeus 10-40 cm, keltainen kukinto kesä-elokuussa. Luonnonvaraisena harvinainen ja rauhoitettu. Ravintokasvi mm. uhanalaisille sinisiiville.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Armeria maritima ssp. elongata, niittylaukkaneilikka, trift

Luonnossa uhanalainen kasvi. Korkeus 20 cm, vaaleanpunaiset kukat tiiviinä pallomaisina viuhkoina kesä-heinäkuussa. Hyvä mesikasvi päivä- ja yöperhosille, myös rauhoitetulle laukkaneilikkoille.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Campanula glomerata, peurankello, ängstoppklocka

Muinaistulokas Etelä-Suomessa. Korkeus 40-60 cm. Suuret violetinsiniset kukat kesä-elokuussa. Peurankellon paksuja juuria on aikoinaan kerätty ihmisravinnoksikin.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Campanula persicifolia, kurjenkello, stor blåklocka, 'iso kissankello' 'iso kellokukka'

Alkuperäinen luonnonkasvi Etelä-Suomessa. Korkeus 50 cm, siniset kukat heinä-elokuussa. Kurjenkelloa esiintyy luonnossa myös valkokukkaisena.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Campanula rotundifolia, kissankello, liten blåklocka, 'vinkerporinkukka' 'harakanhattu' 'kirjokello'

Alkuperäinen luonnonkasvi, muuntelee sekä perinnöllisesti että ympäristön vaikutuksesta. Suomessa sekä iso- että pienikukkaisia alkuperäisrotuja. Luonnonkantaan rotevampi kissankello lienee muinaistulokas. Korkeus 5 cm, kukintovarret 30 cm. Siniset kukat heinä-elokuussa, esiintyy myös valkokukkaisena.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Dianthus deltoides, ketoneilikka, ängsnejlika, backnejlika, 'jumalan kengännauha' 'kissan kihlakukka' 'ylioppilaskukka' 'harjaruoho'

Alkuperäinen ehkä vain uloimmassa lounaisaari-alueella, muuten muinaistulokas. Tavataan lähinnä Etelä- ja Keski-Suomessa. Korkeus 10-20 cm, mattomainen kasvutapa. Aniliinit tai valkoiset kukat kesä-elokuussa, illalla terälehdet vetäytyvät suppuun. Hyvä mesikasvi perhosille.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Festuca ovina, lampaannata, fårsvingel

Alkuperäinen luonnonkasvi, viihtyy hietikoilla ja kivikoilla. Yleinen koko Suomessa kuivilla ja avoimilla paikoilla. 20-40 cm korkeat mättäät himmeänvihreitä. Keskikesällä kukinnot kulottuvat koristeellisen kullankeltaisiksi. Kasvutapa pysty, ei lakoonnu syksylläkään.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Festuca polesica, hietikkonata, sandsvingel

Kasvaa luonnonvaraisena Etelä-Suomen hiekkaisilla merenrannoilla. 20-40 cm korkeat mättää harmaanvihreitä.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Festuca rubra, punanata, rödsvingel

Alkuperäiskasvi sekä rannikolla että sisämaassa; rannoilla, niityillä, metsissä, pientareilla. Muuntelevimpia heiniämme, tärkeä laidun- ja nurmikkokasvi. Korkeus 30-50 cm.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Glechoma hederacea, maahumala, jordreva

Alkuperäinen ilmeisesti rantapensaikoissa ja lehdoissa. Lounais-saaristossa ja rannikkoalueilla jokseenkin yleisenä, muuten harvinainen ja viljelyn levittämä. Sitä on pidetty tärkeänä lääkekasvina, käyttö on ollut monipuolista. Sen on uskottu ehkäisevän mm. mielenvikaisuuden puhkeamista. Maanpeittokasvi, joka muodostaa jopa metrin pituisia talvehtivia rönsyjä. Kukki alkukesällä sinipunaisin kukin. Hyvä mehiläiskasvi.

Maatiaiskanta.

Festuca trachyphylla, jäykkänata, hårdsvingel

Kuivien niittyjen kasvi, alunperin kotoisin Pohjois-Saksan nummilta, tuotu Suomeen maansitojakasviksi. Jäykät vaalean harmaat sinivihreät kapeat lehdet, korkeus 20-40 cm.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Geranium pratense, kyläkurjenpolvi, ängsnäva

Vanha maatiasperenna, siirtynyt puutarhoista mm. satamiin ja puistoihin. 'Geranium' tulee kreikan kielen sanasta kurki; hedelmän muoto muistuttanee kurjen polvea. Korkeus n. 40 cm, runsas sininen kukinta heinä-elokuussa. Hyvä mesikasvi.

Maatiaiskanta.

Geranium sanguineum, verikurjenpolvi, blodnäva

Alkuperäinen luonnonkasvi lounais-saaristossa ja Ahvenanmaalla. Esiintyy harvinaisena myös muualla rannikolla. Korkeus n.30 cm. Karmiininpunaiset kukat kesä-elokuussa. Syksyllä lehdet muuttuvat loistavan verenpunaisiksi. Hyvä mesikasvi.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Holcus lanatus, karvamesiheinä, luddtåtel

Mesiheinät ovat tulleet Suomeen aikoinaan painolastimaan ja heinänsiementen mukana. Laji ei ole vakiintunut suomeen, sillä sulkeutuvassa kasvillisuudessa se ei pärjää kilpailussa. Nimi viittaa nuorten korsien makeaan makuun. Karvamesiheinä on ollut myös viljelykasvi.. Korkeus 30-50 cm. Kukinon väri muuttuu punertavasta hopeanvalkoiseksi.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Leymus arenarius, rantavehnä, strandråg

Kasvaa luonnonvaraisena hiekkaisilla merenrannoilla. Viikinkien tiedetään käyttäneen jyviä ravinnokseen, ja ilmeisesti myös Suomessa ainakin nälkävuosina jyvistä on tehty puuroa ja leipää. Hieno sinivihreä väri koko kasvukauden. Korkeus karuissa oloissa n. 50 cm.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Lychnis alpina, pikkutervakko, fjällnejlika

Alkuperäinen kalliokasvi Etelä-Suomen rannikoilla, yleisempänä laji esiintyy pohjoisessa. Sietää hyvin myös raskasmetallisia kasvupaikkoja; sitä onkin pidetty malminetsijöiden apurina. Korkeus 10-40 cm, aniliinit kukat kesä-elokuussa. Erittäin hyvä mesikasvi päivä- ja yöperhosille.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Lythrum salicaria, rantakukka, fackelblomster, 'saariston orkidea' 'miehen usmaheinä'

Alkuperäinen luonnonkasvi, kasvaa etenkin kivikkaisilla ja soisilla rannoilla. Korkeus n. 50 cm. Komea lilanpunainen kukinta heinä-syyskuussa. Todella hyvä mesikasvi päivä- ja yöperhosille, medessä korkea sokeripitoisuus. Myös hyvä mehiläiskasvi. Aiemmin käytetty myös rohdoskasvina.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Polemonium acutiflorum, kellosinilatva, lappblågull

Alunperin pohjoisen kasvi. Siirtynyt asutuksen piiriin rantaniityiltä korjatun rehun mukana. Lehdet saniaismaiset, vihreät jo varhain. Korkeus n. 50 cm. Siniset kukat kesä-heinäkuussa. Hyvä mehiläis- ja mesikasvi.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Polemonium caeruleum, lehtosinilatva, blågull

Paikoin alkuperäinen, muuten puutarhakarkulainen, sillä sitä on vanhastaan viljelty puutarhoissa. Lehdet saniaismaiset, vihreät jo varhain. Korkeus n. 50 cm. Siniset kukat kesä-elokuussa. Hyvä mehiläis- ja mesikasvi.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Potentilla argentea, hopeahanhikki, silverfingerört, femfingerört

Alkuperäinen Etelä-Suomessa, muuten muinaistulokas. Kuivien merenrantaniittyjen ja kivikkojen kasvi. Korkeus 20-30 cm, lehtiruusuksheet talvehtivat vihreinä. Keltaiset kukat kesä-elokuussa. Mesikasvi päiväperhosille.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Prunella grandiflora, isoniittyhumala, praktbrunört

Mätästävä peittokasvi, korkeus 20-30 cm. Ruusunpunaiset kukat heinä-elokuussa. Hyvä mesikasvi.

Maatiaiskanta.

Sedum acre, keltamaksaruoho, gul fetknopp

Alkuperäiskasvi kallioisilla ja soraisilla merenrannoilla, myös kuivimmilla paikoilla. Se voi kasvaa ja kukkia, vaikka olisi kuukausiakin vedettä. Käytetty myös rohdoskasvina. Kukki keltaisena alkukesän, usein syksyllä toinen vähäisempi kukintakausi. Erinomainen mesikasvi mm. sini- ja kultasiiville ja heinäperhosille.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Sedum aizoon, siperianmaksaruoho, gyllenfetblad

Vanha puutarhakasvi Suomessa, alunperin Itä-Aasiasta. Paksut vahamaiset lehdet, pystykasvuinen. Korkeus 40 cm. Runsas keltainen kukinta heinäkuussa. Mesikasvi päivä- ja yöperhosille. Kaunis talventörröttäjä.

Maatiaiskanta.

Sedum album, valkomaksaruoho, vit fetknopp

Luonnonvaraisena Varsinais-Suomen saaristossa. Patjamainen mätästävä matala kasvusto, valkoiset kukat kesä-heinäkuussa. Aurinkoisilla paikoilla lehdet punapilkkuisia talvisin ja keväisin. Hyvä mesikasvi perhosille.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Sedum selskianum, amurinmaksaruoho, amurfetknopp

Kiiltävälehtinen 10 cm korkea, keltaiset kukat kesä-heinäkuussa. Hyvä mesikasvi perhosille.

Maatiaiskanta.

Sedum telephium subsp. telephium, punaisomaksaruoho, kärleksört, käringkål

Alkuperäinen koko Suomessa. Kallionraot ja kiviröykkiöt luonteenomaisia kasvupaikkoja. Ilmaversot yksivuotisia, talvehtii maavartena. Käytetty rohdoskasvina. Korkeus 30 cm. Hyvä mesikasvi, myös isoapollon toukan isäntäkasvi.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Tanacetum vulgare, pietaryrtti, renfana

Muinaistulokas, lienee lähtöisin itäisestä Euroopasta. Yleinen rannikkoseuduilla, viihtyy kuivahkossa hiekkaisessa maassa. Kukki keltaisena heinä-syyskuussa. Ikivanha kultti- ja rohdoskasvi, lehtiä ja mykeröitä käytetty lääkinnässä. Kuivattuja kukkanippuja ripustettiin huoneisiin torjumaan hyönteisiä; patjojen alle laitettuna karkoitti kirppuja. Hyvä mesikasvi päivä- ja yöperhosille.

Velkuan rannassa luontaisesti ollut kanta.

Veronica chamaedrys, nurmitädyke, teveronika, 'sinisilmä'

Etelä-Suomessa alkuperäinen luonnonkasvi rantapensaikoissa, kallioniityillä ja lehtometsissä, länsirannikolla muinaistulokas. Korkeus 10-35 cm, siniset kukat kesä-heinäkuussa. Nurmitädyke oli tärkeä teekasvi Euroopassa ennen kiinalaisen teen tuloa! Hyvä mehiläis- ja mesikasvi.

Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Veronica longifolia, rantatädyke, strandveronica, 'enkelinkukka' 'koiranhäntä' 'helteenruusu'
Etelä-Suomessa alkuperäinen luonnonkasvi, rannoilla kivikkoisilla mailla ja kallionkoloissa. Hienon kukintonsa vuoksi sitä on istutettu pihoihin ja puutarhoihin. Korkeus 30-60 cm, kukkii heinä-elokuussa. Lilansiniset pienet kukat tiheänä, jopa 30 cm pitkänä latvatähkänä. Hyvä mehiläis- ja mesikasvi.
Viljelyyn otettu luonnonkanta.

Voit tutustua kasveihin Velkuan Teersalon rantapuistossa.

Tämä luettelo, yksityiskohtaisempia tietoja hankkeesta sekä kuvia puistosta on saatavilla Velkuan kunnan internetsivujen *Nähtävyydet, tapahtumat* -osion *Teersalon rantapuisto* -sivulla:

velkua.fi/rantapuisto

Teksti ja alkuperäinen asemointi
Perniön Taimisto/Elisa Laine, Hannu Säilä
www.perniontaimisto.fi

Asemointi alkuperäisen pohjalta, PDF-muunnos
Velkuan kunnan web-ylläpito
www.velkua.fi